

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 26/2 97 om strategier for udvikling af den internationale dimension i uddannelserne

(Redegørelse nr. R 13).

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):
I forbindelse med en forespørgselsdebat i Folketinget den 23. januar 1996 redegjorde jeg for, hvordan den internationale dimension indgår i uddannelserne. Vi havde dengang en god debat, som mandede ud i, at jeg i Folketingsåret 1996/97 skulle give Folketinget en redegørelse for den seneste udvikling af den internationale dimension i uddannelserne og for en fremtidig strategi på området.

I den redegørelse, som jeg nu har afgivet til Folketinget, er hovedvægten lagt på de strategier, som vi skal anvende for yderligere at styrke den internationale dimension.

Jeg håber, at de to redegørelser med de tilhørende debatter vil supplere hinanden og danne grundlag for det videre arbejde med at fastsætte og gennemføre strategierne.

Det vil afhænge af det pågældende uddannelsesområde, hvem der i det enkelte tilfælde har kompetencen til at fastsætte og gennemføre strategierne. På nogle områder og inden for nogle uddannelser vil kompetencen ligge i ministeriet, på andre områder, og inden for andre uddannelser, vil det være amter og kommuner, og på atter andre vil det være de enkelte institutioner og deres bestyrelser mv.

Redegørelsen tager ikke stilling til kompetenceforholdene. Den fremhæver en række særlige indsatsområder med tilhørende strategier, og den angiver de midler og veje, som ministeriet allerede har anvist eller vil anvise til gennemførelse af strategierne.

Jeg håber, at redegørelsen vil bidrage til at sætte focus på den internationale dimension i uddannelserne og at der kan skabes den samme forståelse for og indsigt i arbejdet med den internationale dimension, som vi har set f.eks. med brugen af den ny teknologi i undervisningen og miljøundervisningen.

Indledning

Den internationale dimension i uddannelserne er i dag i god udvikling med mange internationale aktiviteter rundt omkring på skoler og institutioner. Det var da også een af de konklusioner, der kunne drages af folketingsdebatten i januar 1996.

Blandt de mange aktiviteter, der finder sted, kan nævnes:

- Studie- og udvekslingsrejser
 - Temadage
 - Inddragelse af fremmedsproget undervisningsmateriale
 - Særlige Europaklasser eller andre tilsvarende undervisningsforløb med vægten på det internationale aspekt
 - Danske studerendes ophold i udlandet og udenlandske studerendes ophold i Danmark
- Internationaliseringen af det danske samfund går imidlertid utroligt stærkt. På mange områder er der sket et skift mod et globalt samfund, hvor den globale markedsplads har afløst de nationale markeder for produktion og forbrug, ja sågar for uddannelse og forskning.

Det stiller krav til hele samfundet – og ikke mindst til uddannelsessystemet – om et internationalt beredskab og en international orientering.

Fastsættelse af en strategi for inddragelse af den internationale dimension på de enkelte uddannelsesinstitutioner.

Det er af afgørende betydning for den videre udvikling, at alle uddannelsesinstitutioner bliver inddraget i arbejdet med den internationale dimension, og at der fastsættes en strategi og en målsætning for den enkelte institution. Strategien skal være baseret på kvalitet, på danske traditioner og dansk kultur. Uden et fast ståsted i det at være dansk bliver den internationale dimension et kunstprodukt; et bidrag til rodløshed.

Den internationale dimension må endvidere med i alt arbejde på institutionen – ikke bare være noget, de særligt engagerede – ildsjælene – tager sig af.

En del folkeskoler og mange gymnasier er allerede i gang med at realisere strategierne. I de sidste par år har mange af disse skoler udbudt særlige Europaklasser, hvor den europæiske dimension er integreret i en række fag, og hvor der er studierejser til flere af de europæiske lande, som undervisningen har koncentreret sig om. Nogle gymnasier ønsker nu i stedet at spre-

de internationaliseringen mere bredt ud, så vægten på internationale forhold bliver en skoleprofil snarere end et særpreg for få udvalgte klasser.

Jeg skal i denne forbindelse nævne den undersøgelse af de internationale aktiviteter på *gymnasier, hf-kurser og VUC* (Voksenuddannelsescentre), som ministeriet har iværksat sammen med Socialforskningsinstituttet, og som blev omtalt også i redegørelsen fra januar 1996.

Den første rapport fra undersøgelsen er netop ved at blive offentliggjort. Den indeholder en kortlægning af de mange internationale aktiviteter på disse institutioner, medens den efterfølgende rapport vil fokusere på kvaliteten af det internationale arbejde.

Resultaterne af denne undersøgelse skal bl.a. bruges til at sætte institutionerne i stand til at tilrettelægge en mere målrettet og sammenhængende strategi og gøre ministeriet i stand til mere præcist at sætte ind med støtte, hvor det er mest effektivt.

Hvis undersøgelsen lever op til forventningerne, vil jeg overveje at iværksætte en tilsvarende undersøgelse af de internationale aktiviteter på *folkeskoleområdet*. Undervisningsministeriet har allerede med udgivelsen af publikationen »Den internationale udfordring til erhvervsuddannelserne« fra maj 1996 taget skridt til at understøtte strategiarbejdet på *erhvervsskolerne*. På universiteterne og tilsvarende uddannelsesinstitutioner har internationalisering altid været et middel til at nå målet om den højst mulige kvalitet. Forskere har altid været afhængige af internationale kontakter og samarbejde. En øget forskermobilitet er i dag afgørende for forskningen og for vore forskningsmiljøer. Det skyldes de næsten samfundsomvæltende forandringer, der sker i alle lande og den hurtige udvikling bort fra den individuelle forskning og hen imod arbejde i forsker-team. Forskermobiliteten er søgt fremmet med de seneste overenskomstforhandlinger på akademikerområdet i 1995, hvor det blev aftalt at afsætte en pulje på 4 mio. kr. til dette formål. Midlerne kan anvendes af den enkelte institution som incitament og belønning af medarbejdere.

Men i dag ses også her en strategi, der har betydning, at internationaliseringen, fra at være rettet mod eliten, nu er rettet mod hele institutionen og mod alle studerende. EU-programmerne, ikke mindst ERASMUS, har uden tvivl spillet en afgørende rolle her. Jeg går derfor ind

for et fortsat stærkt dansk engagement i EU-programmernes aktiviteter.

Rektorkollegiet har fornylig i sit debatoplæg om internationalisering af højere uddannelse i Danmark peget på, at internationalisering er en afgørende forudsætning for, at institutionerne er konkurrencedygtige på fremtidens internationale uddannelsesmarked og dermed i stand til at leve op til deres nationale forpligtelse over for det danske samfund til at uddanne internationale konkurrencedygtige kandidater.

Der er nok ikke tvivl om, at de højere uddannelsesinstitutioners muligheder for at markere sig internationalt vil afhænge af deres netværk – ikke blot med udenlandske topinstitutioner, men også med industri og erhvervsliv. Internationaliseringen af de højere uddannelser via et sådant udvidet netværkssamarbejde kan på langt sigt betyde nedbrydning af institutionsgrænser, som de kendes i dag. Og dermed eventuelt også nedbrydning af vante strukturer. Hver institution må i fremtiden skulle afgøre med sig selv, hvor dens styrke er, og i et netværkssamarbejde med andre institutioner og partnere – udenlandske såvel som indenlandske – overveje den bedste placering af hvert enkelt fagområde.

Jeg vil støtte en sådan udvikling, hvor jeg kan, og i en dialog med institutionerne, erhvervslivet og andre relevante partnere finde frem til, hvor og hvordan vi skal satse i fremtiden.

Også på de øvrige videregående uddannelsesinstitutioner er der nu en betydelig udvikling i gang – hovedsagelig med baggrund i EU-uddannelsesprogrammerne. Her er det specielt studentermobiliteten, der ønskes fremmet og som derfor i særlig grad understøttes nationalt. (Studentermobiliteten vil blive yderligere omtalt i det efterfølgende under det særlige indsatsområde, der vedrører studie- og praktikophold i udlandet.)

Den internationale dimension er også under udvikling inden for *folkeoplysningen*. Fx er der på AVU-området (Almen Voksen Uddannelse) en række eksempler på samarbejde mellem VUC-centre og institutioner i udlandet. Det er ikke mindst de central- og østeuropæiske lande, der i særlig grad er interesserede i de demokratiseringstanker, der ligger til grund for folkeoplysningstraditionen. Det er vigtigt, at dette samarbejde bliver styrket også fremover. Også mange af de andre folkeoplysende skoler af forskellig art – daghøjskoler, produktionsskoler, ungdomsskoler og efterskoler, for blot at nævne

nogle stykker – har samarbejdskontakter udenlands. Denne form for mellemfolkeligt samarbejde er i fremgang, og ministeriet vil også fremover støtte op om den gode udvikling.

Særlige indsatsområder

Inden for det vidtspændende institutionsbillede, som her er ridset op, har jeg udvalgt fire tværgående indsatsområder til styrkelse af den internationale dimension i uddannelserne.

De fire indsatsområder er følgende:

1. Undervisningen og undervisningens indhold
2. Lærerne
3. Studie- og praktikophold i udlandet for danske elever og studerende samt udenlandske studerendes ophold i Danmark
4. Informationsteknologien

Inden for hvert af områderne er der formuleret nogle strategier og givet eksempler på initiativer, som enten er iværksat eller bør iværksettes til gennemførelse af strategierne.

Ad 1. Undervisningen og undervisningens kvalitet

Det første indsatsområde vedrører selve undervisningen og undervisningens kvalitet. Og her sigtes til al undervisning, hvor den internationale dimension har en naturlig plads.

Vi skal arbejde for, at der – i flest mulige fag og flest mulige uddannelser – indgår en international dimension.

I folkeskolen og størstedelen af ungdomsuddannelserne er den internationale dimension i undervisningen allerede godt indarbejdet, men der er brug for at styrke dette arbejde.

Jeg overvejer derfor på folkeskoleområdet at samle og udsende de indholdsbeskrivelser, der specielt vedrører den internationale, fra alle formålsbestemmelser, centrale kundskabs- og færdighedsområder samt læseplaner. Denne fremgangsmåde har været brugt før med gode resultater, f.eks. ved det grønne islæt, integration af edb og den praktisk-musiske dimension.

På erhvervsskoleområdet – og især inden for det tekniske område – vil den internationale dimension i undervisningen kunne styrkes væsentligt, hvis der bruges fremmedsprogede undervisningsmaterialer i større omfang, og hvis undervisningen i fremmedsprog udstrækkes til alle uddannelser.

Ministeriet vil derfor iværksætte et udviklingsprojekt, der skal analysere og definere de undervisningsmaterialer, der er særligt velegnede til dette formål. Jeg vil også overveje, om relevante uddannelsesbekendtgørelser skal

indeholde en målsætning om, at den internationale dimension skal integreres i undervisningen.

Der er, ligeledes på erhvervsskolerne, behov for at udbygge det internationale projektsamarbejde. Jeg vil derfor overveje at give særlige midler til støtte for et sådant samarbejde, som forhåbentlig kan inspirere skolerne til at opbygge en vidensbase og et kontaktnet, som kan fremme den internationale dimension i den konkrete undervisning.

På de videregående uddannelsesinstitutioner afhænger den internationale dimension i undervisningen af institutionens generelle internationalisering og af fagudbuddet på uddannelsesinstitutionen. Nogle uddannelser er i sagens natur mere internationalt orienterede end andre.

Med baggrund i Rektorkollegiets debatoplæg vil ministeriet tage stilling til konkrete initiativer som opfølgning på oplægget både i relation til universiteterne og i relation til de øvrige videregående uddannelser. På ministeriets initiativ undersøger Evalueringscentret i øjeblikket, hvordan internationalisering indgår i de uddannelsesevalueringer, der indtil nu er foretaget i centrets regi.

De voksne skal også sikres adgang til målrettet uddannelse om internationale forhold. De nye master- og diplomuddannelser, som i stigende omfang tilbydes under åben uddannelse, giver et helt særligt bidrag til udviklingen af den internationale dimension, både for de institutioner, hvor den udbydes, og for de enkelte deltagere i uddannelsen.

Ministeriet har også startet et arbejde, der skal udvikle en uddannelse for deltagere i bistandsarbejdet over for den 3. verden. Uddannelsen, der skal ligge på erhvervsskolerne, skal bibringe deltagerne en øget kulturel forståelse og dermed også bidrage til at øge kvaliteten af vort bistandsarbejde.

Ad 2. Lærerne

Det 2. indsatsområde drejer sig om lærerne, som er omdrejningspunktet for en international dimension i uddannelserne.

Vi skal arbejde for, at alle lærere er orienteret mod og kvalificeret til arbejdet med den internationale dimension.

Jeg overvejer derfor at afsætte særlige efteruddannelsesmidler med henblik på at kvalificere lærerne til dette arbejde.

En oprustning af lærerne kan også ske gennem deltagelse i faglig efteruddannelse i udlan-

det. Der er allerede mange ansøgere til EU's sprogprogrammer, og der er kommet flere ikke-sproglærere blandt ansøgerne – en udvikling, man kun kan hilse velkommen.

Endelig er der mange lærere, der bytter arbejdsplads med en kollega i udlandet. Forhåbentlig vil endnu flere benytte sig af denne mulighed, som kan have stor betydning både for den lærer, der rejser ud og for den institution, der modtager den udenlandske kollega.

Vi vil formentlig kunne få endnu større udbytte af de udenlandske gæstelærere, hvis de får et kursus med vægt på dansk skoletradition og pædagogik – i hvert fald de af dem, der skal være her i længere tid. Den tilsvarende mulighed burde danske lærere også have, når de tager til udlandet.

På *erhvervsskolerne* har mange af lærerne endnu begrænsede internationale erfaringer. Jeg vil derfor i 1997/98 iværksætte et pilotprojekt til fremme af den internationale dimension i den pædagogiske grunduddannelse og efteruddannelse. Pilotprojektets resultater vil blive formidlet dels gennem konkrete kurser for lærere, dels gennem publikationer om god praksis.

Som en særlig efteruddannelsesaktivitet for erhvervsskolelærerne overvejer jeg at stille midler til rådighed til lærerudvekslinger med samarbejdsskoler i udlandet, som skal bidrage til internationalt rettede fornyelser i undervisningen. Desuden vil der blive etableret ERFA-grupper, hvor erfaringer om forskellige former for internationalisering i undervisningen kan viderefremmes.

På de *videregående uddannelsers* område har universitetslærere i mange år kunnet samarbejde internationalt via internationale netværk. Et sådant samarbejde er nu også muligt for mange andre videregående uddannelsers lærerkårer, fx på lærerseminarierne.

Ad 3. Studie- og praktikophold i udlandet og udenlandske studerendes ophold i Danmark

Det 3. indsatsområde vedrører studie- og praktikophold i udlandet. Studie- og praktikophold i udlandet er formentlig een af de vigtigste aktiviteter i forbindelse med bestræbelserne på internationalisering – ikke kun i en kvalitetsfaglig sammenhæng, men også når det gælder om at opnå personlige kompetencer og international forståelse. Tilsvarende er samarbejdet med udenlandske elever og studerende med til at udvikle en forståelse af andre kulturer og af det berigende i samvær over grænserne.

Det er ikke realistisk at forestille sig, at alle danske elever i folkeskolen og ungdomsuddannelserne kommer til udlandet på en studierejse, eller at alle danske elever oplever at blive undervist sammen med en udenlandsk kammerat. Men vi må arbejde for, at det bliver et stort antal. Alle elever må imidlertid via den nye informationsteknologi opleve virtuelle udlandsrejser og samvær med jævnaldrene i andre lande, ligesom de må have mulighed for at samarbejde over nettet om fælles projektarbejde.

I forbindelse med undersøgelsen af de internationale aktiviteter på *gymnasier, hf-kurser og VUC* har det vist sig, at udbyttet af studierejser er størst, når der er tale om privat indkvartering. Alligevel er det sådan, at kun de færreste elever indkvarteres privat under en studierejse. Det må vi forsøge at ændre.

Ikke alle elevrejser til udlandet har været fagligt udbytterige. I anden fase af undersøgelsen af de internationale aktiviteter i gymnasiet og hf vil der derfor blive sat fokus på tidsforbrug, planlægning, indhold, undervisningsrelevans og evaluering af studierejser til udlandet, så det højst mulige kvalitetsniveau kan nås.

På *erhvervsuddannelsesområdet* er der i det sidste år foregået en betydelig udvikling af internationaliseringen gennem den danske PIU-ordning (Praktik i Udlandet under loven om Arbejdsgivernes Elevrefusion). Blandt de 900 unge, der benyttede ordningen i 1995, var 200 fra danske virksomheder. Det bekræfter, at der også blandt virksomhederne er stigende interesse for at bibringe de unge internationale faglige og personlige kompetencer.

Siden min redegørelse til Folketinget i januar 1996 er der iværksat et arbejde med udvikling af en check- og inspirationsliste for erhvervsskolernes internationalisering. Her arbejdes med en målsætning om, at alle elever eller lærlinge i deres uddannelsesforløb som minimum een gang har været omfattet af en international aktivitet.

Desuden har skoler, faglige udvalg og virksomheder gennem det tidligere PETRA-program, nu LEONARDO-program, i EU skabt netværker i andre lande og opnået erfaringer med udstationering af unge.

For at styrke denne aktivitet iværksættes der i 1997 en informationskampagne rettet mod erhvervsskolerne og især de faglige udvalg og virksomhederne, så de i endnu højere grad medtænker udlandsophold som et vigtigt element i de unges uddannelse.

Også udviklingen inden for den *fri ungdomsuddannelse* har vist, at de unge selv opfatter udlandsophold som et væsentligt element i deres personlige og faglige udvikling. Næsten halvdelen af eleverne i denne uddannelse har i dag et udlandsophold med i deres uddannelsesplan. Og der vil utvivlsomt komme flere til.

I denne forbindelse skal nævnes Danmarks deltagelse i det pilotprojekt om en europæisk volontør tjeneste (European Voluntary Service), som EU kommissionen har iværksat i 1996. Projektet skal give de unge mulighed for – i en længerevarende periode – at yde en frivillig og ulønnet indsats i et andet land inden for forskellige almennyttige og kulturelle områder. Det forventes, at EU-kommissionen vil foreslå, at projektet gøres mere permanent.

Elevernes og de studerendes ønsker om at studere eller arbejde i udlandet rejser en række spørgsmål om internationale uddannelsesmuligheder, studievilkår, uddannelsesstøtte, økonomiske og sociale forhold, mv., som studievejlederne skal kunne besvare.

Vi skal derfor arbejde for at skabe en større international kompetence hos hver enkelt vejleder igennem hele uddannelsessystemet, således at de unges interesse for udlandsophold stimuleres på så tidligt et tidspunkt som muligt.

Det er under alle omstændigheder afgørende, at kurserne er med til at skabe forståelse for vigtigheden af internationale netværk, da det ofte er gennem sådanne netværk, at elever og studerende får tilbud om udlandsophold.

I den formaliserede studievejlederuddannelse på *gymnasie- og hf-området* indgår der allerede i dag et internationalt modul af en uges varighed.

Med sigte på at øge vejlederkompetencen specielt på *erhvervsskolerne* iværksættes i 1997 et særligt kursusforløb for vejlederne.

Hvad angår studie- og praktikophold inden for *de videregående uddannelser* er allerede nævnt det incitament til at øge studentermobiliteten, ministeriet har sat i værk fra 1996 i form af det særlige internationaliseringsstilskud både til danske studerendes studieophold i udlandet og til udenlandske studerendes studieophold i Danmark. Ordningen udløste i 1996 i alt 28 mio. kr. til uddannelsesinstitutionerne for i alt knap 6.000 studerende. Et meget væsentligt nationalt bidrag til internationaliseringen må man sige.

I denne forbindelse skal også nævnes lovforslaget om ændring af lov om almene boliger, som bl.a. indebærer, at de lokale myndigheder i samråd med uddannelsesinstitutionerne kan

anvise op til 10% af det samlede antal ungdomsboliger til udvekslingsstuderende. Når lovforslaget forhåbentlig bliver vedtaget til marts, har jeg god grund til at tro, at de udvekslingsstuderendes boligforhold i Danmark vil blive væsentligt forbedret.

Det er dog fortsat sådan, at Danmark sender en lille tredjedel flere studerende ud, end vi modtager. Een af barriererne for en tilfredsstillende balance i studentermobiliteten er naturligvis det danske sprog. Det er derfor forståeligt, at mange af de videregående uddannelsesinstitutioner har planer om at øge omfanget af den undervisning, der udbydes på fremmedsprog.

Men naturligvis skal der også værnes om dansk sprog og kultur. Det er derfor interessant at notere, at enkelte institutioner ønsker at satse mere på at udvikle særlige uddannelsesstilbud på dansk til udenlandske studerende med interesse for danske eller skandinaviske kultur- og samfundsforhold. I denne forbindelse skal fremhæves Europa-Dansk projektet, som også blev nævnt i redegørelsen til Folketinget sidste år. Det er et multimedieprojekt, der består af et præsentationsprogram om dansk kultur, uddannelse m.m. og et undervisningsprogram i dansk. Udenlandske studerende er allerede via dette redskab blevet fjernundervist med meget fine resultater.

En anden barriere for mobilitet er problemerne med at få anerkendt studier i udlandet. Det Europæiske meritoverførselssystem, ECTS, er en god løsningsmulighed. Ministeriet arbejder også på at opløse problemet ved at give de danske studerende mulighed for at få deres eksamensresultater fra udenlandske studieophold til at stå på eksamensbeviset. Hidtil har de kun kunnet overføres med »Bestået«. Fremmedsprogede tillæg til eksamensbeviserne (Diploma-supplement) er også en måde at nedbryde barrierer for mobilitet på.

Der er en række andre barrierer for mobilitet – ikke kun i Danmark, men også i de øvrige EU-lande. Den nyligt udkomne EU Grøn bog om dette giver en række forslag til løsninger af problemerne. Dem vil jeg nu gennemgå nøje og se, hvad der kan gøres på undervisnings- og uddannelsesområdet. På nogle områder er Danmark dog allerede med i frontlinien; fx har danske studerende længe kunnet medtage deres danske SU til udlandet. Fra den 1. januar 1996 har det været muligt at få SU med til udlandet i fire år mod tidligere tre år. Det ekstra år har været en succes – ikke mindst blandt de stude-

rende, der søger SU til studier i USA og England. Her har der været tale om en stigning på ca. 25%.

Ad 4. Informationsteknologien

Som et fjerde og sidste indsatsområde skal nævnes informationsteknologien, der i dag udgør en selvstændig og særlig mulighed for at udbygge den internationale dimension.

Vi skal arbejde for, at informationsteknologien inddrages som et særligt redskab i det internationale arbejde overalt, hvor det er muligt.

Med integration af IT i *folkeskolens* undervisning som et grundlæggende krav i den nye folkeskolelov bredes mulighederne nu ud til stort set alle skolens fag.

I løbet af foråret vil alle danske *gymnasier/2-årige hf-kurser* have adgang til internationale edb-netværk. Mange har allerede i dag direkte adgang til fx. Internet. På folkeskoleområdet er der en tilsvarende udvikling i gang, som betyder, at hen ved en fjerdedel af alle landets folkeskoler til næste år forventes at have samme muligheder.

Alligevel har kun få elever i undervisnings-sammenhæng arbejdet med internationale kontakter via edb netværk. Det er iøjnefaldende specielt på gymnasie- og hf-området, hvor mange af skolerne ellers er i stand til at stille de tekniske muligheder til rådighed.

Ministeriet vil undersøge baggrunden herfor, men vil også som inspiration for andre belyse nogle af de aktiviteter, der faktisk finder sted, og videregive erfaringer herfra.

På alle områder kan informationsteknologien anvendes til at skaffe den personlige kontakt til kolleger i udlandet, som udgør grundlaget for megen kvalitetsudvikling i uddannelserne. Det vil derfor være nærliggende at udbygge et netværks-kontaktbureau over fx Internettet. Det er i hvert fald en mulighed, som skal fremføres her – også til støtte for de nationale kontorer, ACIU, ICU og Rektorkollegiets Sekretariat, som er formidlere af sådanne kontakter.

Ved hjælp af hurtige netværk bliver det efterhånden også reelt muligt at tilbyde fjernundervisning – både som hele uddannelsesforløb og måske endnu mere som enkelte timer eller særlige fag, hvor udenlandske specialister kan undervise danske elever over afstand. Ministeriet har allerede gjort en del erfaringer på dette område såvel inden for de videregående uddannelser som inden for erhvervsuddannelserne. Da ikke alle uddannelsessøgende kan rejse på studie- og praktikophold i udlandet, kan fjernundervisningen være et godt og nyttigt alternativ, når det drejer sig om at udnytte international ekspertise. Det er derfor et område, som ministeriet også fremover vil støtte.

Også inden for *folkeoplysningen* vil IT i fremtiden give mulighed for en øget internationalisering. Derfor må mulighederne for at udnytte nettet også medtænkes i den kommende revision af folkeoplysningsloven – både som et middel til mellemfolkelig kontakt og i forbindelse med egentlig fjernundervisning.

Afslutning

Med en fælles indsats fra alle, der på det ene eller andet niveau har ansvar for undervisning og uddannelse, kan udviklingen af den internationale dimension komme et stort skridt videre.

Gribes den globale udfordring rigtigt an og kombineres den internationale dimension med det særligt danske, får vi samtidig mulighed for at fremhæve netop det danske. Det er som bekendt i mødet med det fremmede, at den danske identitet, de danske kulturelle værdier og sociale særpræg træder stærkest frem. Og deri ligger det vigtigste udgangspunkt for en ægte international dimension i det danske uddannelsessystem.

Hermed slutter redegørelsen.

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 26/2 97 om trafikikkerhed på de danske veje

(Redegørelse nr. R 14).

Trafikministeren (Bjørn Westh):

Indledning

Alt for mange danskere stifter personligt nært bekendtskab med trafikulykker. Siden 1970 er ca. 20.000 personer blevet dræbt i trafikken på de danske veje. Det svarer faktisk til nogenlunde det antal mennesker, der bor i f.eks. Skive by.

Hvor der i 1970 var næsten 1.300 dræbte i trafikken, blev 582 dræbt og ca. 10.000 kom alvorligt til skade i 1995. Den faldende tendens er fortsat i 1996, hvor foreløbige opgørelser viser, at 522 blev dræbt i trafikken.

Trods en stigning i biltrafikken på over 80 pct. i denne periode er antallet af dræbte således mere end halveret på 25 år.

Det er en positiv udvikling, men det har ikke været tilstrækkeligt til at nå Færdselssikkerhedskommissionens målsætning fra 1988 om en reduktion på mindst 40 % dræbte og tilskadedkomne. Risikoen for at komme ud for en trafikulykke er væsentligt større i Danmark end i andre lande, vi ellers sammenligner os med – Norge, Sverige, Finland, Holland og England. Det finder regeringen uacceptabelt.

Bekæmpelse af trafikulykker kalder på mange parters engagement. Mange kommuner og amter gør, og forventes fortsat at gøre, en stor indsats. Staten har imidlertid et overordnet ansvar for trafikikkerheden og kan yde sit væsentlige bidrag til at bringe ulykestallet ned.

Trafikministeren har derfor udarbejdet en handlingsplan med en række konkrete forslag til, hvordan antallet af trafikulykker kan reduceres.

Handlingsplanen er regeringens opfølgning på Færdselssikkerhedskommissionens strategiplan fra juni 1996. I strategiplanen opfordrer Færdselssikkerhedskommissionen til, at de kommende års indsats koncentrerer inden for fire nøgleområder: Indsatsen mod ulykker på grund af for høje hastigheder, ulykker med spritkørsel, ulykker med cyklister og ulykker i kryds. Samtidig opfordrer Færdselssikkerheds-

kommissionen de mange forskellige aktører i trafikikkerhedsarbejdet til hver for sig at udarbejde en handlingsplan for de kommende års trafikikkerhedsmæssige aktiviteter.

Regeringen finder, at Færdselssikkerhedskommissionens opfordring til at satse på de fire nævnte indsatsområder er et skridt i den rigtige retning med at målrette den fremtidige indsats på trafikikkerhedsområdet. Trafikministeren vil med denne redegørelse fremlægge grundlaget for regeringens fremtidige trafikikkerhedspolitik.

Hver ulykke er én for meget

I et velfærdssamfund skal der være udstrakt frihed for den enkelte udfoldelse. Naturligvis frihed under ansvar. Ansvar også for andre, og især ansvar for de svageste. I trafikken væltes de sikkerhedsmæssige konsekvenser af uansvarlig adfærd ofte over på andre, og ofte over på netop de svageste trafikanter – børn, unge, ældre og handicappede.

Der er brug for et holdningsskift. Velfærdssamfundet skal skabe trygge rammer for alle – også i trafikken. Alle borgere skal have en god trafikikkerhed, med andre ord kunne leve og færdes sikkert og trygt. Det er uacceptabelt, hvis dagligdagen præges af utryghed ved at bevæge sig fra et sted til et andet, eller ved at sende børn uledsagede i skole. Regeringen ønsker, at der udvises et særligt hensyn til de svageste i trafikken: børn, unge, ældre, handicappede, fodgængere og cyklister.

Hver ulykke er én for meget. Det er den grundlæggende holdning, regeringen ønsker skal præge de kommende års trafikikkerhedsarbejde. Trafikulykker bør betragtes som et velfærdsproblem. Udgangspunktet for trafikikkerhedsarbejdet skal principielt være, at vi ikke vil acceptere, at mennesker dør og invalideres i trafikken, og at denne tankegang bør gennemsyre trafikikkerhedsarbejdet i Danmark. Det kræver, at tankegangen vinder indpas hos myndigheder, virksomheder og trafikanter – ikke mindst hos de unge, som er fremtidens trafikanter. En forudsætning for at fremme trafikikkerheden er, at trafikanterne optræder som bevidste forbrugere. Trafikikkerhed er ikke kun en sag for Folketinget, men også en folkesag.

En sådan tankegang er en udfordring til alle relevante myndigheder om at tilrettelægge forholdene på en sådan måde, at der ikke sker alvorlige ulykker. Det er også en udfordring til erhvervslivet og til trafikanterne om at benytte